

Delujmo preventivno

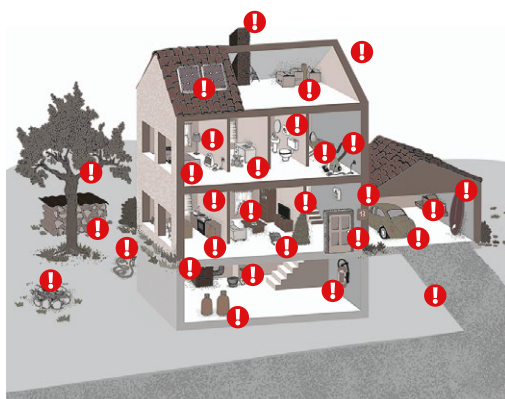
Kako ravnati

Vsebina

Požar v objektu	3
Nevarnost CO	7
Gašenje začetnih požarov v gospodinjstvu	8
Evakuacija	10
Požar v naravi	12
Požar na osebnem vozilu	14
Potres	15
Poplave	19
Zemeljski plazovi	22
Varstvo pred utopitvami	23
Varno na ledu	24
Vročinski val in suša	25
Neurja in močan veter	26
Sneg in žled	28
Hud mraz	28
Varno v gore	29
Nevarne snovi	30
NUS	30
Jedrske in radiološke nesreče	31
Znaki za alarmiranje	32
Pripravite se na nesreče	34
ICE, Osebna kontaktna kartica	37
Klic v sili: 112	39

Ste storili vse za varen dom?

Najpogostejši vzroki za nastanek požara so:

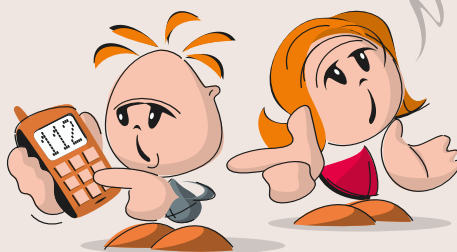
- človekovo nepravilno in malomarno ravnanje (npr. pri kuhanju, kajenju, uporabi sveč),
- nepravilnosti pri uporabi in nevzdrževanje kurilnih in dimovodnih naprav,
- nepravilna uporaba in poškodbe električnih naprav,
- udar strele in
- drugo.

Pomembno je, da poznate preventivne ukrepe, s katerimi lahko preprečite nastanek požara.

Poučite se o ustreznih ukrepih, s katerimi lahko omejite širjenje požara oziroma ga pogasite.

Gluhe in naglušne, slepe in slabovidne, gluhoslepe, gibalno ovirane osebe ter osebe, ki jim pomagajo, seznajte s preventivnimi ukrepi varstva pred požarom.

Otroke poučite o nevarnosti ognja in posledicah požara ter ustreznem ukrepanju ob požaru. Pomembno je, da znajo poklicati na številko 112.

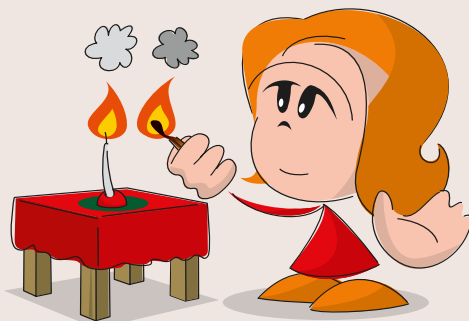
Požar v objektu

Prižganega štedilnika nikoli ne pustite brez nadzora.

Če se vžge olje, mast ali alkohol, pokrijte posodo s pokrovko in izklopite štedilnik. V teh primerih ognja nikoli ne gasite z vodo.

Sveče naj stojijo na trdni in negorljivi podlagi, na primer v negorljivem svečniku. Ne postavljajte jih na prepih ali v bližino gorljivih snovi. Sveče naj nikoli ne gorijo brez nadzora.

Gospodinjske in druge električne naprave izklopite, če jih ne uporabljate.

Zamenjajte poškodovane električne naprave, vtičnice, pretrgane električne kable in podobno.

Na grelnih napravah ne sušite perila in ne prekrivajte svetil.

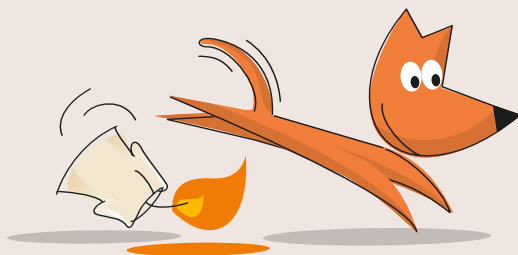
Vžigalice in vžigalnike shranjujte na mestih, kjer jih otroci ne morejo doseči.

Nikoli ne kadite v postelji, ne zaspate s prižgano cigareto.

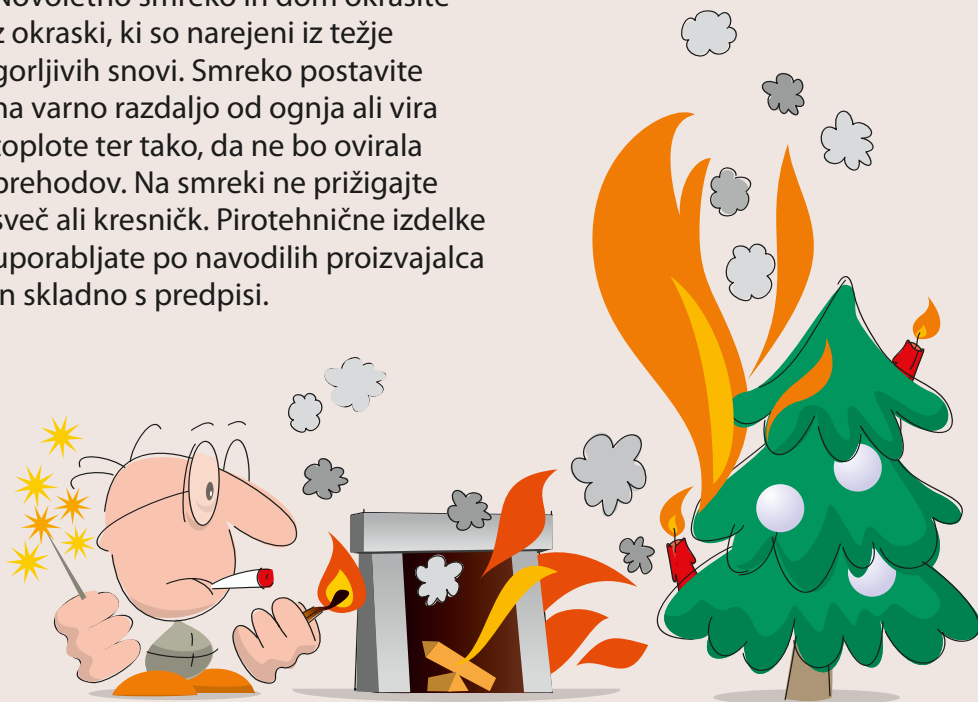

Požar v objektu

Poskrbite za varnost hišnih ljubljencev. Preprečite, da bi grizli kable, prevrnili sveče in podobno, saj lahko tako povzročijo požar.

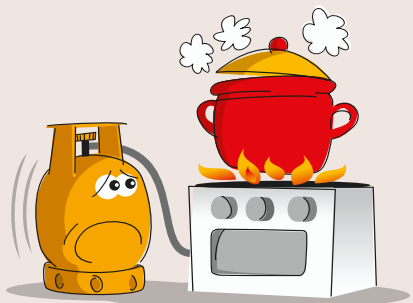
Novoletno smreko in dom okrasite z okraski, ki so narejeni iz težje gorljivih snovi. Smreko postavite na varno razdaljo od ognja ali vira toplote ter tako, da ne bo ovirala prehodov. Na smreki ne prižigajte sveč ali kresničk. Pirotehnične izdelke uporabljate po navodilih proizvajalca in skladno s predpisi.

Pred odhodom na dopust poskrbite za požarno varnost doma (ugasnite luči, izklopite električne in plinske naprave, zaprite plin, zaprite vrata med prostori in podobno).

Tudi ko ste na dopustu, upoštevajte tam veljavna navodila za zagotavljanje požarne varnosti.

Požar v objektu

Jeklenke z utekočinjenim naftnim plinom ne shranjujte v prostorih, ki ležijo nižje od terena okolice, v spalnih prostorih, v bližini odprtega plamena in na mestih, kjer se lahko segrejejo nad 40 °C. Bodite pozorni na uhajanje plina.

Kurilne, grelne in dimnovodne naprave naj bodo redno pregledane in očiščene. Prostor pred kuriščem in okoli njega mora biti iz negorljivega materiala in očiščen. Za prižiganje ognja ne uporabljajte vnetljivih snovi. Pepel ohladite in odložite v negorljive posode.

Pri dimniškem požaru zaradi nevarnosti nastanka ogljikovega monoksida zapustite stavbo. Požara v dimniku nikoli ne gasite z vodo. Po požaru naj dimnikar pregleda dimnovodno napravo.

Znaki dimniškega požara so prasketanje v dimniku ali bobneč zvok, ki postaja vse močnejši, črn dim iz dimnika, iskre ali plameni iz dimnika, smrad po stanovanju, vroče stene dimnika in drugo.

Za večjo varnost pred požarom namestite v stanovanje javljalnike požara in dima, ki vas bodo opozorili na nevarnost.

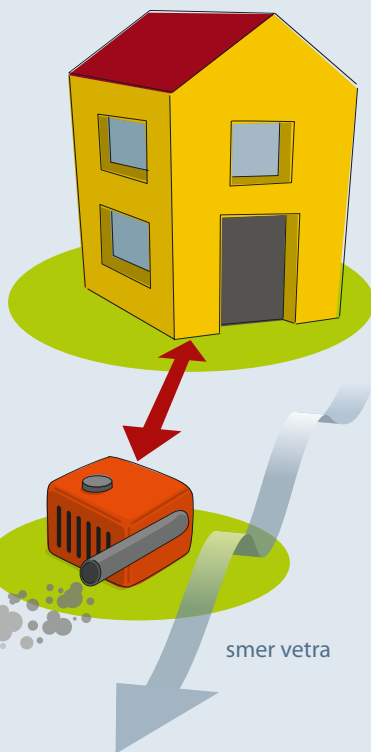
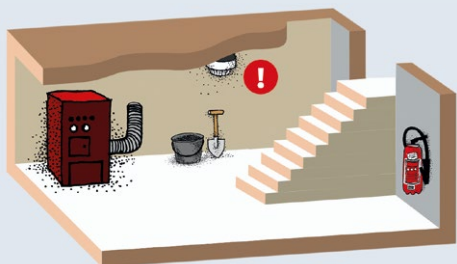
Ogljikov monoksid (oksid) je plin brez barve, vonja in okusa in ga s čutili ne zaznamo.

Nastaja pri nepopolnem izgorevanju v pečeh na trda, tekoča in plinasta goriva, v plinskih bojlerjih, pri delovanju bencinskih in dizelskih motorjev in podobno.

Značilni prvi znaki zastrupitve z njim so glavobol, slabost, bruhanje, omotičnost, utrujenost, zmedenost, motnje vida, zanašanje pri hoji, zaspanost in drugo. Če opazite navedene znake, takoj zapustite prostor in pokličite na številko 112.

Za večjo varnost lahko namestite javljalnike ogljikovega monoksida, ki vas bodo opozorili na nevarnost.

Če električno energijo zagotavljate z generatorji električne energije (agregati), jih ne nameščajte v prostor, saj odprta vrata in okna ne zagotavljajo ustreznega zračenja. Naprav ne postavljate v poglobitve (npr. v jašek, klet). Namestite jih v ustrezni razdalji od objekta (vsaj sedem metrov), izpušna cev generatorja mora biti usmerjena stran od objekta. Spremljajte smer vetra in položaj generatorja prilagodite smeri vetra.

Za pravilno in učinkovito gašenje začetnih požarov je treba vedeti, kaj gori (razred požara) in s katero napravo (npr. gasilnikom), sredstvom (npr. požarno odejo, pokrovko) ali gasilnim sredstvom (npr. vodo, prahom, CO₂) lahko najučinkoviteje in varno pogasite požar.

Izbira gasilnika

Gasilniki so polnjeni z različnimi gasilnimi sredstvi in so različno učinkoviti. Vrsto gasilnika izberite glede na pričakovani razred požara. Pri izbiri primernih gasilnikov za gospodinjstvo upoštevajte preglednico oziroma se pred nakupom posvetujte z gasilci ali prodajalci.

V gospodinjstvih največkrat priporočamo gasilnike na vodo, ABC-prah ali peno.

Razred požara	Gorljiva snov	Primerno gasilno sredstvo
A 	požari gorljivih trdnih snovi	les, papir, slama, tekstil, premog ...
B 	požari vnetljivih tekočin	bencin, nafta, olja, voski, laki, alkoholi, benzen, smole ...
C 	požari vnetljivih plinov	zemeljski plin, butan, acetilen, vodik, utekočinjen naftni plin ...
D 	požari lahkih kovin	magnezij, aluminij v prahu ...
F 	požari jedilnih olj in maščob	jedilna olja in maščobe
		F-prah, posebna tekoča gasila

Namestitev in vzdrževanje gasilnikov

Gasilnike namestite na vidna in dostopna mesta v bližini vrat tako, da so varni pred poškodbami in vremenskimi vplivi.

Le vzdrževani gasilniki bodo pravilno delovali, zato jih je treba vzdrževati v predpisanih rokih skladno z navodili proizvajalca. Vzdrževanje in ponovno polnjenje lahko opravljajo le pooblašcene osebe.

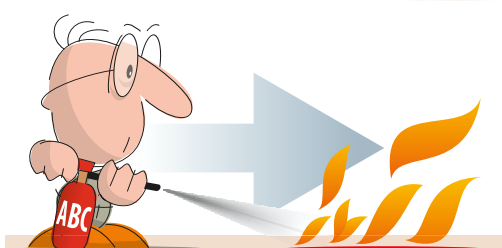
Gašenje začetnih požarov v gospodinjstvu

Kako gasiti z gasilnikom

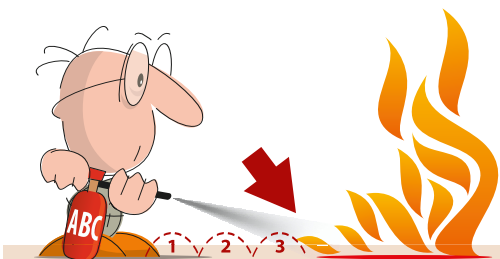
Pri uporabi gasilnikov je treba upoštevati navodila proizvajalcev, ki so na gasilniku. Preberite jih. Če imate možnost, se udeležite prikaza gašenja z gasilniki in poskusite tudi sami rokovati z njimi. S tako pridobljenimi izkušnjami boste ob požaru znali hitro in pravilno uporabljati gasilnik.

Vedno gasite tako,
da se je mogoče umakniti.

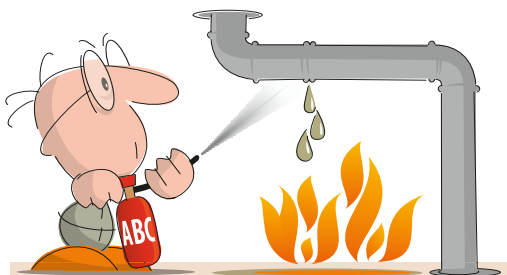
Vedno gasite v smeri vetra.

Gasiti začnite na sprednjem robu požara
in vsaj tri korake od požara.

Gašenje je učinkovitejše,
če gasi več oseb hkrati.

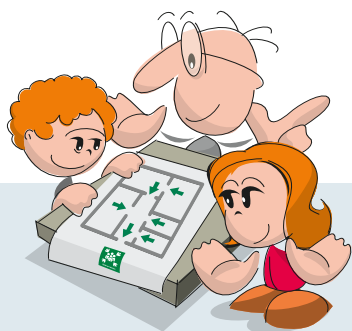
Iztekačo vnetljivo tekočino začnite gasiti
na mestu, kjer izteka.

Po vsakem gašenju poskrbite za ponovno polnjenje
gasilnikov in jih namestite tja, od koder ste jih vzeli.

Evakuacija je urejeno gibanje oseb na varno mesto ob požaru ali drugi nevarnosti. Poteka po evakuacijski poti, ki je označena z znaki, ki kažejo smer evakuacije do zbirnega mesta.

Seznajte se z načrtom evakuacije.

Evakuacijska pot naj bo vedno prosta in prehodna.

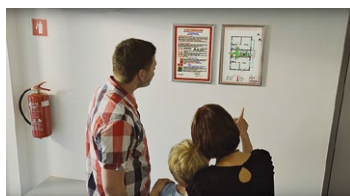
Ključ vrat hranite vedno na istem mestu, vsi družinski člani naj vedo, kje je.

Pomislite tudi na evakuacijo gluhih in naglušnih, slepih in slabovidnih, gluhoslepih ter gibalno oviranih oseb in jim ob evakuaciji nudite dogovorjeno pomoč.

Ob požaru ne ugotavljajte vzroka požara in ne iščite vrednih predmetov.

O požaru v stavbi obvestite tudi druge stanovalce ali uporabnike.

Prizori so iz didaktičnih filmov o evakuaciji.

Evakuacija

Ob požaru, ki ga ne morete omejiti ali pogasiti, se poskušajte čim prej umakniti na varno.

Preden odprete vrata, s hrbtno stranjo dlani preverite, če so kljuka ali vrata topla. Če so topla, jih ne odpirajte.

Ko zapuščate prostor, zaprite vrata, saj to upočasni širjenje požara.

Če sta na hodniku ali stopnišču dim ali ogenj, se vrnite v stanovanje. Usta in nos si pokrijte z moko krpno ter se plazite po tleh ob stenah.

Za evakuacijo nikoli ne uporabljajte dvigala, umikajte se po stopnicah.

Ko pridete iz stavbe, pojdite na zbirno mesto. Nikoli se ne vračajte v stavbo po dokumente, igrače in druge vredne predmete. V stavbo se vrnite šele, ko vam to dovolijo pristojne osebe.

Pred prihodom gasilcev umaknite parkirana vozila ter odprite dvoriščna vrata ali zapornico.

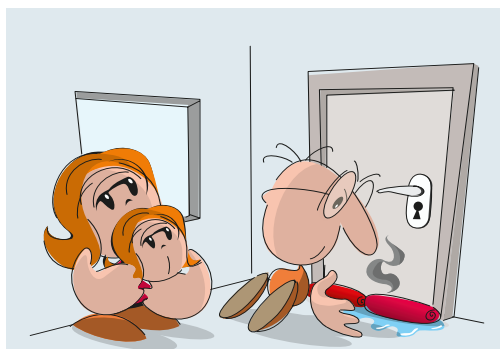
O pogrešanih osebah obvestite gasilce.

Evakuacija ni mogoča

Če evakuacija ni mogoča, pokličite na številko 112.

Umaknite se v prostor, ki je čim bolj odmaknjen od požara, odprite okno in opozorite nase. Vhodna in druga vrata zaprite, vendar jih ne zaklepajte.

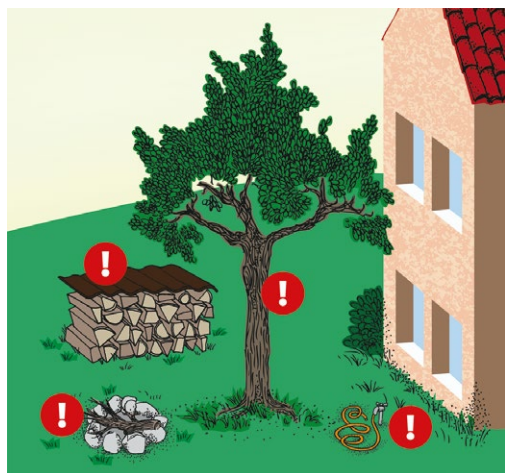

Z vlažnimi brisačami, posteljnino ali drugim blagom zamašite odprtine na vratih in tako preprečite širjenje dima v prostor.

Da ne bi prišlo do požara v naravi:

- poskrbite za urejeno okolico stavb (gorljive snovi skladiščite v varni razdalji),
- odstranite veje dreves in suho travo v bližini stavb, zračnikov in dimnikov,
- ne kurite v suhih in vetrovnih dneh,
- ne mečite v ogenj doz pod tlakom in drugih vnetljivih snovi,
- ustrezno uredite kurišče,
- ne parkirajte vozil v suhi travi,
- ne odmetavajte cigaretnih ogorkov in
- drugo.

Pri kurjenju kresov upoštevajte zahteve za ureditev kurišča. Na javnih prireditvah s kresovanjem morajo biti skladno z Uredbo o varstvu pred požarom v naravnem okolju zagotovljeni ustrezni ukrepi.

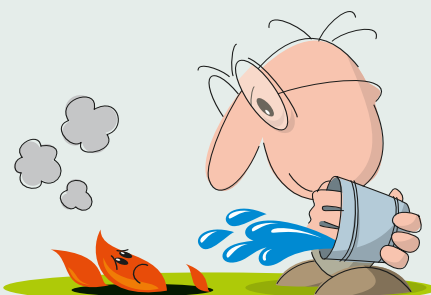
Ureditev kurišča

Pri kurjenju v naravi naj bo kurišče obdano z negorljivim materialom. Območje, oddaljeno vsaj meter od zunanjega roba kurišča, naj bo očiščeno vseh gorljivih snovi.

Kurišče naj med kurjenjem ves čas nadzoruje polnoletna oseba.

Pri kurjenju ne uporabljajte vnetljivih, eksplozivnih in oksidativnih snovi.

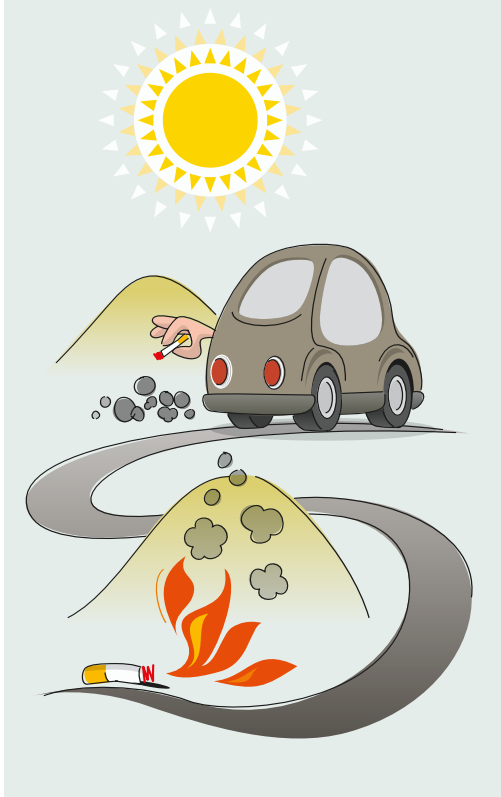

Po končanem kurjenju ogenj popolnoma pogasite.

Ob močnejšem vetru ali močnejših sunkih vetra ne kurite, če ste pa že začeli, takoj prenehajte kuriti.

Previdno na poti

Ob suhem vremenu se poveča možnost za nastanek požara v naravi, zato med vožnjo ali med počitkom na parkirišču ne odmetavajte gorečih ali tlečih predmetov, cigaretnih ogorkov in podobno.

Če so zaradi požara v naravi ceste zaprte, upoštevajte obvestila o zaporah cest in ustrezno načrtujte pot.

Vozil ne parkirajte v visoki suhi travi.

Požarna ogroženost

Pri veliki ali zelo veliki požarni ogroženosti naravnega okolja zadostuje za nastanek požara že najmanjši izvor ognja ali iskrenje. Požar se zelo hitro širi in ga je težko nadzorovati.

Ko je razglašena velika ali zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja, je prepovedano:

- kuriti,
- požigati,
- odmetavati goreče ali druge predmete, ki lahko povzročijo požar,
- kuriti kresove,
- izvajati ognjemete,
- zunaj pozidanih površin uporabljati predmete, naprave ali izvajati aktivnosti, ki lahko povzročijo požar in
- drugo.

Veliko in zelo veliko požarno ogroženost naravnega okolja razglša Uprava RS za zaščito in reševanje ali lokalna skupnost. Javnost je o razglasitvi obveščena prek medijev.

Skladno s predpisom, ki ureja odpadke, je v naravi prepovedano odstranjevati odpadke z uporabo ognja.

Osebno vozilo, ki zagori, ustavite na varnem mestu. Ugasnite motor in vklopite varnostne utripalke. Vozilo morajo zapustiti vsi potniki in se čim prej umakniti na varno. Z varnostnim trikotnikom zavarujte vozilo. Če lahko, z gasilnikom pogasite požar, če ne, pokličite na številko 112.

Požar v motorju osebnega vozila pogasite tako, da gasilnik usmerite v odprtino med pokrovom motorja in masko vozila. Pokrov motorja prej le malo privzdignite, nikoli ga povsem ne odprite, saj se lahko požar razvije do te mere, da ga ni mogoče pogasiti z gasilnikom.

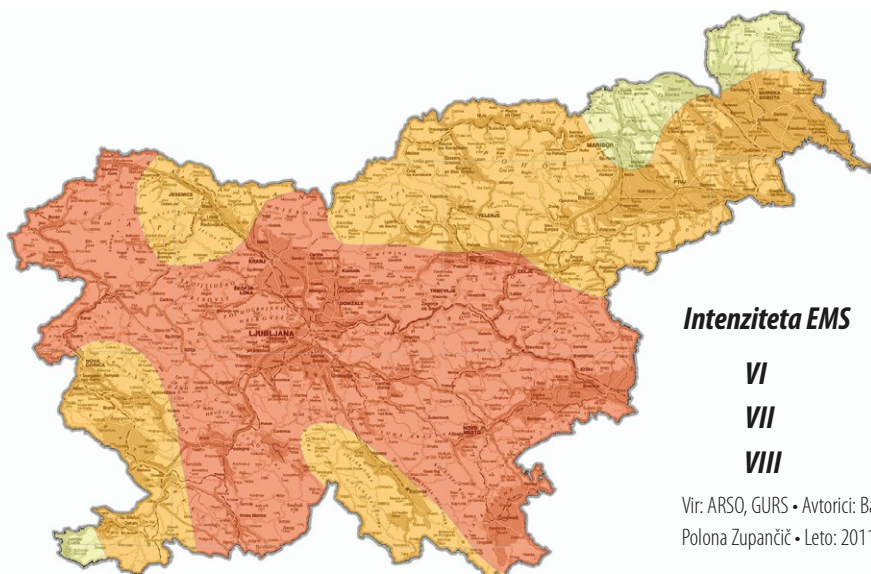
Če osebno vozilo zagori v predoru, vključite varnostne utripalke in poskušajte zapeljati iz predora. Ne obračajte in ne vozite vzvratno. Če to ni mogoče, zapeljite v odstavno nišo oziroma ob skrajni desni rob vozišča. Ugasnite motor, ključ pustite v ključavnici za vžig. Vozilo morajo zapustiti vsi potniki in se čim prej umakniti na varno. Če požara ne morete pogasiti, predor zapustite po najvarnejši poti in pri tem upoštevajte oznake

za izhod v sili v predoru. Pomoč pokličite s stacionarnim telefonom v predoru (SOS – klic v sili) ali z mobilnim telefonom na številko 112.

Slovenija leži na potresno nevarnem območju. Preverite, kakšne učinke potresov lahko pričakujete na območju, na katerem živite.

Intenziteta EMS

VI

VII

VIII

Vir: ARSO, GURS • Avtorici: Barbara Šket Motnikar,
Polona Zupančič • Leto: 2011 • © Agencija RS za okolje

Evropska potresna lestvica (EMS) ima 12 stopenj. Vir: ARSO.

VI EMS – potres z manjšimi poškodbami: mnogi se prestrašijo in zbežijo na prosto. Nekateri predmeti padejo na tla. Na številnih stavbah nastanejo manjše nekonstrukcijske poškodbe (lasaste razpoke, odpadejo manjši kosi ometa);

VII EMS – potres z zmernimi poškodbami: večina ljudi se prestraši in zbeži na prosto. Stabilno pohištvo se premakne iz svoje lege in predmeti padejo s polic. Številne dobro grajene stavbe so zmerno poškodovane, nastanejo majhne razpoke v stenah, odpadejo deli ometa ali dimnikov. Na starejših stavbah se lahko pojavijo velike razpoke v stenah, lahko se porušijo predelne stene;

VIII EMS – potres z močnimi poškodbami: ljudje s težavo lovijo ravnotežje. Pojavijo se velike razpoke na stenah številnih stavb. Pri posameznih dobro grajenih stavbah se porušijo stene, slabo grajene stavbe se lahko porušijo v celoti.

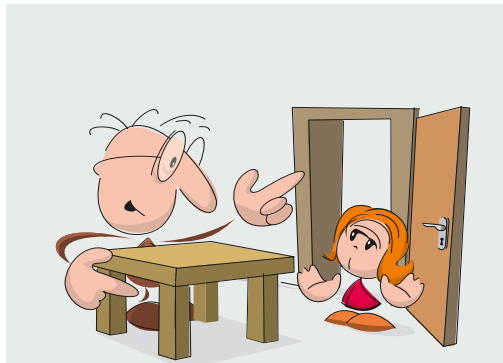
* Učinki potresa se lahko dodatno povečajo na tleh s slabšimi geološkimi razmerami, na strmejših pobočjih in območjih visoke podtalnice.

Pred potresom

Najboljšo zaščito med potresom omogoča stavba, ki je bila zgrajena po načelih potresno odporne gradnje.

Poučite se, kako lahko zavarujete sebe, svojo družino in imetje pred potresi in kako ustrezno ravnati med potresom in po njem.

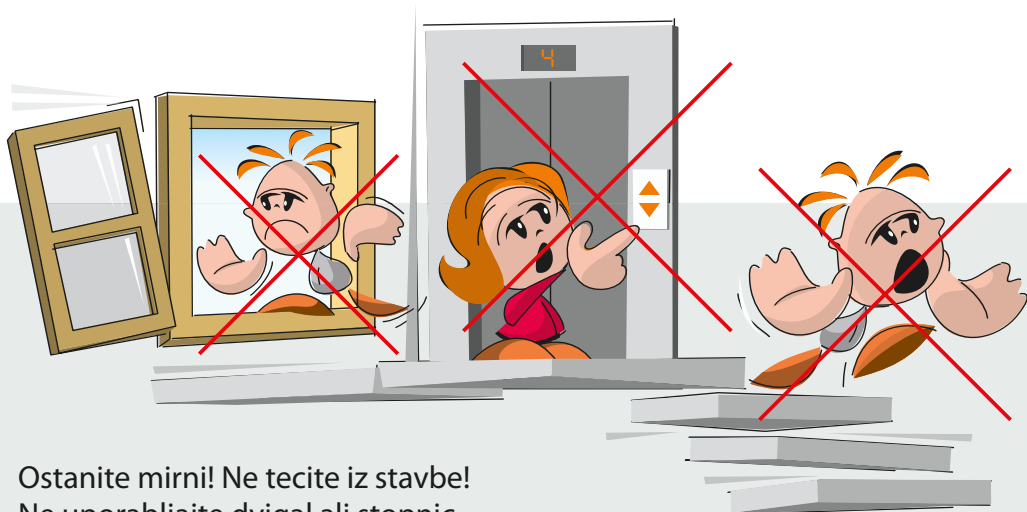
V stavbah, v katerih se pogosto zadržujete, določite mesta, kjer boste med potresom lahko poiskali zaklon. To so mesta, ki jih lahko hitro in varno dosežete, na primer pod masivnimi mizami, med podboji vrat v nosilnih stenah ali v kotih ob notranjih nosilnih stenah.

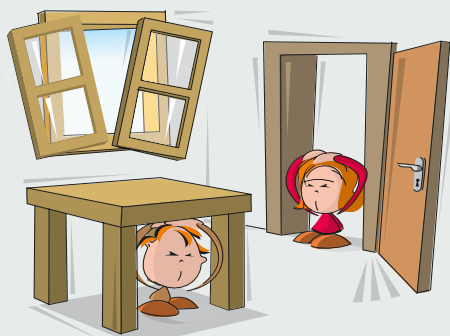
Ustrezno pritrdite in razporedite pohištvo ter drugo opremo. Velike in težke predmete ter predmete, ki se lahko razbijejo, postavite na nižje police. Nad ležišča ne obešajte slik, ogledal in ostrih ali lomljivih predmetov. Postelje odmaknite od oken, predelnih sten in visokega pohištva.

Pripravite zalogo pitne vode in hrane ter stvari, ki jih boste po potresu potrebovali. Seznanite se, kje so elektro omarica ter glavni ventil plinovodne in vodovodne napeljave.

Med potresom

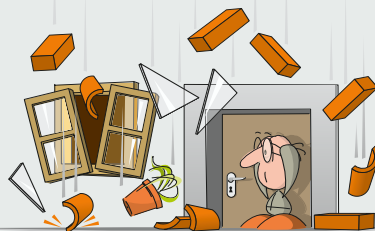

Ostanite mirni! Ne tecite iz stavbe!
Ne uporabljajte dvigal ali stopnic
in ne skačite skozi okna!

Oddaljite se od oken in drugih
steklenih površin, poiščite zaklon
na varnem mestu in si zaščitite
glavo.

Oddaljite se od stavb, reklamnih
panojev, semaforjev, svetilk javne
razsvetljave, daljnovodov, dreves ipd.

Če se na strnjeno pozidanem
območju ne morete oddaljiti
od stavb, poiščite v vrtnih
odprtinah zaščito pred pada-
jočimi predmeti in si zavarujte
glavo.

Po potresu

Potresu lahko sledijo tudi močnejši popotresni sunki, med njimi ravnajte enako kot ob potresu.

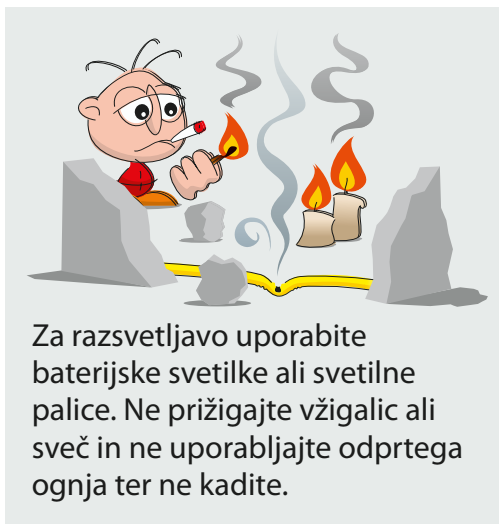

Preglejte stanje vaše stavbe in poškodbe na njej. Če je konstrukcija poškodovana, ne vstopajte v stavbo. Počakajte na oceno strokovnih ekip.

Če poškodbe od zunaj niso opazne, v stavbo vstopite previdno. Zaradi črepinj, razbitin in drugega porušenega materiala ter nevarnih predmetov se primerno oblecite in obujte.

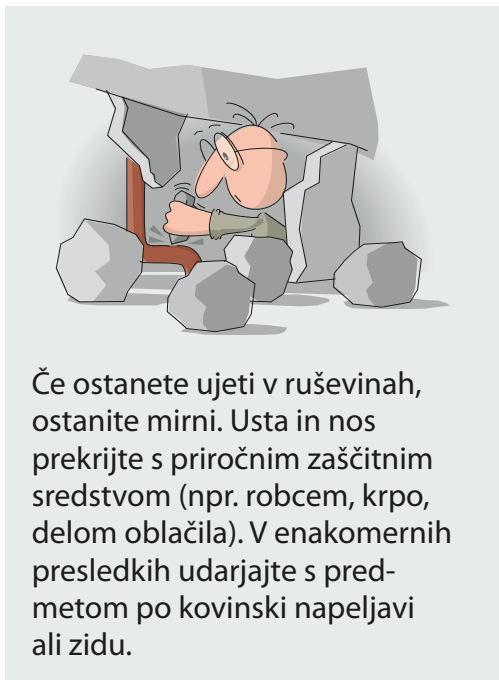
Če je treba, zaprite ventil plinovodne in vodovodne napeljave ter izklopite elektriko.

Po potresu lahko eksplozijo ali požar povzroči že manjša iskra.

Za razsvetljavo uporabite baterijske svetilke ali svetilne palice. Ne prižigajte vžigalic ali sveč in ne uporabljajte odprtega ognja ter ne kadite.

Pred ponovno uporabo poskrbite za strokovni pregled kurilnih in dimovodnih naprav, vodovodne, kanalizacijske, plinske in električne napeljave.

Če ostanete ujeti v ruševinah, ostanite mirni. Usta in nos prekrijte s priročnim zaščitnim sredstvom (npr. robcem, krpo, delom oblačila). V enakomernih presledkih udarjajte s predmetom po kovinski napeljavi ali zidu.

Pred poplavo

Seznajte se s poplavno ogroženostjo območja, kjer prebivate, in z ukrepi ob poplavi.

Pripravite zalogo pitne vode in hrane ter stvari, ki jih boste ob poplavi potrebovali. Seznajte se, kje so elektro omarica ter glavni ventil plinovodne in vodovodne napeljave.

Na odtoke in cevi namestite nepovratne ventile.

Ustrezno zavarujte in pritrdite cisterno za kurilno olje.

Lahko vnetljive tekočine in strupene snovi hranite v zaprti prvotni embalaži skladno z navodili proizvajalca.

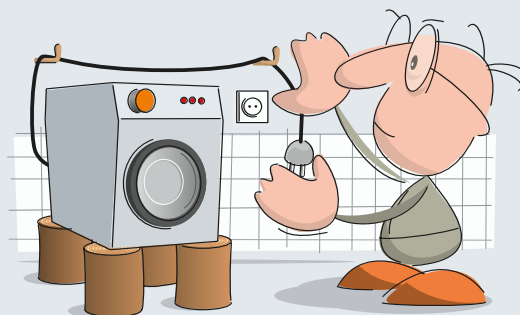
Razmislite o nakupu potopne črpalke za umazano vodo.

Poskrbite za neovirano odtekanje meteornih voda v okolici hiše.

Razmislite o ustreznem zavarovanju.

V prostorih, ki jih lahko poplavi, dvignite od tal pohištvo in drugo opremo. Tla in stene teh prostorov naj bodo iz materialov, ki jih voda težje poškoduje, se lahko očistijo in hitro posušijo. Razmislite o prestavitvi električne napeljave.

Ob dolgotrajnem deževju, neurju ali močni odjugi spremljajte vremensko napoved in opazujte naraščanje vode v okolici.

Ob napovedi poplave

Iz kleti in nižjih prostorov umaknite premično premoženje.

S protipoplavnimi vrečami preprečite vdor vode v stavbo.

V okolici stavbe zavarujte ali umaknite predmete, ki jih voda lahko odnese.

Če je treba, zaprite ventil plinovodne in vodovodne napeljave ter izklopite elektriko.

Vozilo iz podzemne garaže ali bližine vodotoka umaknite na varno območje.

Poskrbite za živino in jo umaknite na višje ležeče območje.

Med poplavo

V poplavljeni stavbi se umaknite v višje nadstropje.

Na prostem se umaknite na območje, ki ga voda ne doseže.

Ne prečkajte vodnega toka, tudi če sega voda le do kolen, saj vas lahko spodnese. Voda je motna in onesnažena, zato lahko pride do poškodb in okužb.

Upoštevajte zapore cest in podvozov. Ne vozite po poplavljenih cestah. V vozilu lahko ostanete ujeti, vodni tok ga lahko odnese.

Ne približujte se brežinam vodotokov, ki lahko postanejo nestabilne.

Po poplavi

Preglejte stanje stavbe in poškodbe na njej. Nevarni so lahko izpodjedeni temelji, razpoke in podobno.

Iz poplavljenih prostorov izčrpajte vodo ter odstranite naplavine, poplavljene naprave in opremo. Prostore očistite s čisto vodo, jih razkužite, posušite in zračite.

Predmete, ki so bili v stiku s poplavno vodo, očistite s čisto vodo in jih razkužite. Če predmetov ni mogoče očistiti, jih zavržite.

Zavržite živila, ki so bila v stiku s poplavno vodo.

Za razsvetljavo uporabite baterijske svetilke ali svetilne palice. Ne prižigajte vžigalic ali sveč in ne uporabljajte odprtega ognja ter ne kadite.

Pred ponovno uporabo poskrbite za strokovni pregled vodovodne, kanalizacijske, plinske ter električne napeljave in naprav. Električne naprave pred ponovno uporabo dobro presušite.

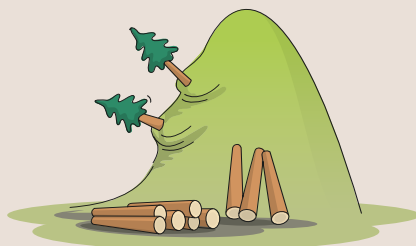
Preverite, ali živite na območju, ki ga ogrožajo zemeljski plazovi.

Če živite na ogroženem območju, se posvetujte o zaščitnih ukrepih in jih izvedite.

Da bi pravočasno odkrili nastajajoč zemeljski plaz, je pomembno opazovanje območja.

Bodite pozorni na znake, kot so nagubanost zemljišča, posedanje, večja namočenost, razpoke in premiki na zemljišču, nagnjeno drevje ali električni drogov, nagibanje ograj in podpornih zidov, razpoke na stavbi, nenavadni zvoki (na primer pokanje dreves) in drugo.

Naučite se prepoznati znake zemeljskega plazenja.

Verjetnost za nastanek plazov je večja na strmih pobočjih in pobočjih, kjer je bila odstranjena vegetacija. Poveča se lahko po obilnem deževju, potresu, zaradi neustreznih posegov v pobočja in podobno.

Gradbene posege v pobočja izvajajte v suhem vremenu. Poskrbite za nadzorovano odvajanje površinskih in meteornih voda, zgornjih delov pobočij ne obremenjujte z nasipanjem, izogibajte se izkopom ob vznožju pobočja in podobno.

Redno vzdržujte stavbo in njeno okolico. Preprečite zbiranje in zastajanje vode na enem mestu.

Z zasajanjem drevja z globokim in močnim koreninskim sistemom lahko učvrstite pobočje.

Če ste v neposredni nevarnosti zaradi plazenja, pokličite na številko 112. O nevarnosti obvestite sosede, zapustite območje plazenja in se umaknite na varno.

V vodo ne hodite, če se počutite slabo, s polnim ali praznim želodcem in pod vplivom alkohola.

Pred kopanjem se primerno ohladite.

Ne precenjujte svojih sposobnosti in plavalnega znanja.

Pred skokom v vodo vedno preverite globino.

Otrok nikoli ne puščajte brez nadzora.

Na bazenih in v urejenih naravnih kopališčih spoštujete kopališki red in navodila reševalcev iz vode ter upoštevajte oznake z opozorili za kopalce.

Ne plavajte zunaj označenega kopališča.

Na tekočih vodah se izogibajte močnim tokovom ali vodnim vrtincem. Plavanje v vodnih zbiralnikih, gramoznicah in ribnikih je nevarno.

Če zaidete v težave, ostanite mirni in razsodni. Mahajte z roko in kličite na pomoč.

Osebi, ki se utaplja, pomagajte po svojih močeh in sposobnostih.

Na zaledenele vodne površine (led) nikoli ne pojdite sami.

Na nosilnost ledu vplivajo njegova debelina in drugi dejavniki, kot na primer temperatura, vlaga, vmesne plasti snega, zračni mehurčki. Debelino ledu lahko ocenite ali natančno izmerite z določenimi postopki.

Preden se odpravite na led, se prepričajte o njegovi debelini in nosilnosti.

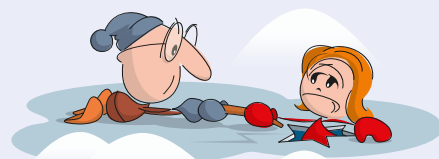

Led je dovolj varen in nosilen, če se pod močnim udarcem z nogo, koničasto palico ali kladivom ne prebije. Zavedajte se, da na ledu ni stoo odstotne varnosti.

Pokanje ledu v koncentričnih krogih pomeni, da je led preveč obremenjen in se bo začel pogrezati, zato se čim prej umaknite.

Če se led udre, ostanite mirni in zbrani. Razširite roke in pokličite na pomoč. Če vam je uspelo zlesti na led, ne vstanite takoj. Nekajkrat se zakotalite proč od odprtine, sicer se led lahko ponovno udre.

Osebi, ki se ji je udrl led, pomagajte po svojih močeh in sposobnostih. Približajte se ji leže in jo izvlecite s pomočjo vrvi, palice, kosa obleke, smučke ali drugega predmeta.

Oseba, ki je bila dalj časa v hladni vodi, se hitro podhladi. Do prihoda reševalcev jo zavijte v suha oblačila ali odejo.

Uživajte lahko hrano in pijte veliko tekočine.

Izogibajte se večjim fizičnim naporom. Dejavnosti na prostem opravljajte zjutraj in zvečer.

Oblecite lahka in zračna oblačila svetlih barv.

Na prostem se zadržujte v senci. Uporabite senčnike in drugo zaščito pred neposrednimi sončnimi žarki.

Toplotna obremenitev je večja v urbanih območjih kot na podeželju. Če lahko, se umaknite v naravo ali višje ležeče kraje.

Ponoči in zjutraj prezračite bivalne in delovne prostore, podnevi jih hladite s klimatsko napravo in z zastiranjem oken.

Na daljšo pot se odpravite zgodaj zjutraj ali pozno zvečer. Med potjo se večkrat ustavite in osvežite. Pred začetkom vožnje vozilo dobro prezračite in ohladite. Otrok in živali nikoli ne puščajte samih v zaprtem vozilu.

Domačim živalim zagotovite dovolj pitne vode in senco. Hlevi naj bodo prezračeni.

Ob vročinskem valu in suši se lahko poslabša oskrba s pitno vodo. Upoštevajte ukrepe, ki so uvedeni zaradi pomanjkanja pitne vode.

Osebna zaščita

Ob napovedanem neurju in močnem vetru ne načrtujte oziroma ne izvajajte dejavnosti na prostem. Ostanite v zaprtem prostoru. Poskrbite tudi za domače živali.

Ob napovedanem neurju električne naprave ugasnite in izklopite iz električnega omrežja. Za zaščito elektronskih naprav in gospodinjskih aparatov razmislite o namestitvi sistema zaščite pred strelo.

Med neurjem se izogibajte odprtih površin, vodnih virov, visokih zgradb, dreves, kovinskih predmetov in podobnega. Ne uporabljajte stacionarnih telefonov ali drugih električnih naprav.

Med močnim vetrom pazite na predmete, ki jih po zraku nosi veter.

Med točo ne poskušajte zavarovati oziroma umikati vozil ali zaščititi pridelkov na vrtu, saj vas toča lahko poškoduje.

Zaščita stavb

Poskrbite za neovirano odtekanje meteornih voda in redno čistite žlebove.

Ob stavbi oklestite veje in odstranite večja ali suha drevesa, ki bi lahko zaradi vetroloma padla.

Neurja in močan veter

Razmislite o zamenjavi stare strešne kritine s kritino, ki je odporna proti močnemu vetru in toči. Priskrbite si zaščitno folijo, s katero boste zaščitili poškodovano streho.

Ob napovedanem neurju umaknite premično premoženje iz prostorov, ki jih lahko zalije voda.

Zavarujte ali umaknite predmete, ki jih lahko odnese veter, odplavi voda ali poškoduje toča.

Zaprte okna, vrata in naoknice ter spustite rolete in žaluzije. Zvijte platnena senčila (tende).

Če živite v bližini vodotokov, ob neurju spremljajte spreminjanje njihove vodnatosti in bodite pripravljeni, če pride do poplave. Bodite pozorni na plazenje, če živite na območjih, ki so izpostavljeni zemeljskim plazovom.

Po neurju in močnem vetru preglejte stanje stavbe in okolice ter morebitne poškodbe čim prej popravite.

Zaščita vozil in plovil

Vozil ne parkirajte pod drevesi ali v njihovi bližini, na izpostavljenih delih obale, ob vodotokih in na mestih, ki jih lahko poplavi.

Prilagodite vožnjo razmeram na cesti.

Ob napovedanem neurju in močnem vetru ne izplujete s plovili. Ustrezno jih privežite.

Redno vzdržujte strehe in namestite snegolove. Okoli stavbe odstranite suha drevesa oziroma oklestite veje, ki bi se pod težo snega ali žleda lahko zlomile.

Ob napovedanem obilnejšem sneženju si pravočasno zagotovite osnovne življenjske potrebščine, zdravila in podobno.

Pripravite pesek in sol za posipanje zaledenelih površin ter orodje za odstranjevanje snega.

Že med sneženjem preventivno čistite poti in površine, ki jih uporabljate. Po zaledenelih in zasneženih poteh hodite previdno.

Bodite pozorni na pokanje vej, izogibajte se hoji pod drevesi in pod njimi ne parkirajte vozil.

Ne zadržujte se v bližini električnih daljnovodov, ne dotikajte se pretrganih kablov in drugih delov napeljav, saj so lahko pod napetostjo.

Na pot se odpravite le, če je nujno.

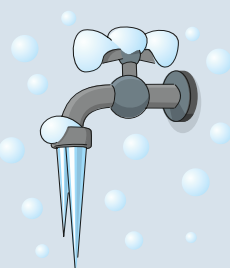
Poskrbite za preventivni pregled in čiščenje kurilnih in dimovodnih naprav.

Pravočasno zagotovite zadostno količino kurjave.

Bivalne in delovne prostore ustrezno ogrevajte in zračite.

V stavbah, ki jih dalj časa ne uporabljate, zagotovite minimalno ogrevanje.

Preprečite zamrznitev vode v vodovodnem sistemu.

Poskrbite za domače živali.

Ob napovedanih nizkih temperaturah preložite dejavnosti na prostem in ostanite v ogrevanem prostoru. Če se morate zadrževati na prostem, se ustrezno oblecite.

Previdno hodite po zaledenelih poteh.

Pred odhodom v gore se pozanimajte o vremenskih razmerah, stanju snežne odeje in stopnji nevarnosti proženja snežnih plazov.

Preverite, ali so planinske kočे odprte in stanje planinskih poti.

O načrtovani poti obvestite domače ali prijatelje. Vpisujte se v vpisne knjige v planinskih kočah in na vrhovih.

V gore pojdite ustrezno telesno in psihično pripravljani.

Obujte in oblecite se razmeram primerno. S seboj imejte tudi rezervna oblačila.

Vzemite zadostno količino hrane in pijače.

S seboj vzemite opremo, primerno načrtovanemu pohodu.

Pred odhodom napolnite baterijo mobilnega telefona.

Zaradi vročine in možnosti popoldanskih neviht pojdite poleti v gore čim bolj zgodaj.

V zimskih razmerah snežna odeja otežuje hojo in zakrije poti, talne markacije, kline in jeklenice. Poti so lahko poledenele, zato je nevarnost zdrs velika.

Zaradi nevarnosti snežnih plazov je ustrezna oprema plazovni trojček (plazovna žolna, sonda in lopata). Opremo se naučite uporabljati. Pred odhodom vedno preverite stanje baterij.

Pozimi upoštevajte, da je dan krajši in da je večina koč zaprtih.

Ob poslabšanju vremena se čim prej vrnite v planinsko kočo ali dolino.

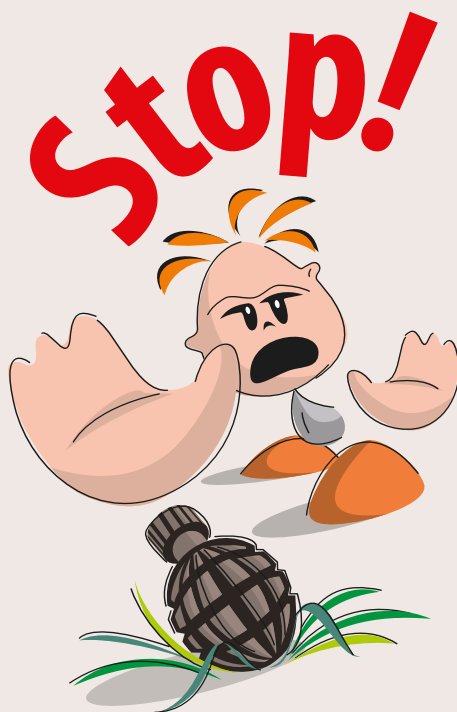
V gospodinjstvu uporabljate tudi izdelke, ki vsebujejo nevarne snovi. Hranite jih v zaprti originalni embalaži, skladno z navodili proizvajalca.

Ob uporabi teh izdelkov se ustrezno zaščitite, ne kadite in ne uporabljajte odprtega ognja. Med seboj ne mešajte različnih izdelkov, da ne bi prišlo do nevarne reakcije.

Pri nesreči z izdelkom, ki vsebuje nevarno snov, upoštevajte navodila, napisana na embalaži, če je treba, poiščite zdravniško pomoč.

Če pride do nesreče v obratih, ki skladiščijo, proizvajajo ali uporabljajo nevarne snovi, spremljajte napotke v medijih in upoštevajte navodila pristojnih služb na terenu.

Ob najdbi neeksplozivnega ubojnega sredstva (NUS) ostanite mirni in preprečite dostop do najdenega predmeta in zavarujte mesto najdbe.

Najdenega predmeta se ne dotikajte, ne prestavljajte in ne razstavljajte. Ne udarjajte po njem, ne mečite ga v ogenj in podobno.

Zapustite mesto najdbe, priporočljivo je, da po isti poti, po kateri ste prišli.

Pokličite na številko 112 in sporočite čim več podatkov o mestu najdbe in najdenem predmetu.

Zaščitni ukrepi, ki so predvideni ob jedrskih in radioloških nesrečah, se izvajajo po odločitvi poveljnika Civilne zaščite.

Zaklanjanje

Ob razglasitvi tega ukrepa se umaknite v zaprt prostor, zaprite okna in vrata in jih dodatno zatesnite. Izklopite ventilacijo in prezračevalne odprtine zatesnite s priročnimi sredstvi. Zadržujte se v prostoru, ki ima malo oken.

Če ste ob razglasitvi ukrepa na prostem, se zaščitite s priročnimi zaščitnimi sredstvi, na primer robcem ali kosom oblačila. Čim prej se umaknite v zaprt prostor.

Evakuacija

Ob evakuaciji upoštevajte navodila pristojnih organov. S seboj vzemite le najnujnejše stvari kot so osebni dokumenti, denar, pribor za osebno higieno, zdravila, recepti in nujni medicinski pripomočki.

Pred odhodom izključite gospodinjske stroje in naprave, zaprite vodo in plin, zaprite okna in vrata, ugasnite luči, zaklenite prostore in podobno.

Po določeni evakuacijski poti se odpeljite do evakuacijskega sprejemališča, kjer vas bodo napotili v kraj, kjer se boste začasno nastanili. Če bo treba, boste radiološko pregledani in dekontaminirani.

Zaužitje tablet kalijevega jodida

Pravočasno zaužitje tablet kalijevega jodida preprečuje kopičenje radioaktivnega joda v žlezi ščitnici. Zaužitje tablet je predvideno za ljudi do 40. leta starosti.

Znaki za alarmiranje

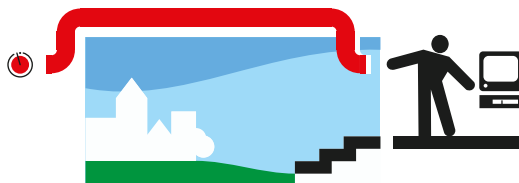

Splošni alarmni znaki

Opozorilo na nevarnost:

enoličen zvok sirene, ki traja dve minuti, se uporabi za napoved bližajoče se nevarnosti visoke vode, požara, ekološke in drugih nesreč.

Spremljajte radijska in televizijska obvestila o nevarnostih ter ravnajte skladno z njimi.

Neposredna nevarnost:

zavijajoč zvok sirene, ki traja eno minuto, se uporabi ob nevarnosti poplave, večjem požaru, radiološki in kemični nevarnosti, nevarnosti vojaškega napada ter ob drugih nevarnostih.

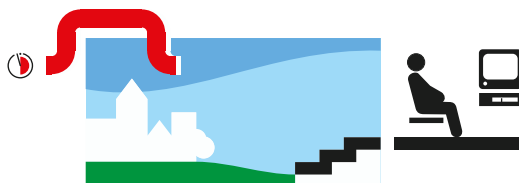
Spremljajte radijska in televizijska navodila o zaščitnih ukrepih ter ravnajte skladno z njimi.

Konec nevarnosti:

enoličen zvok sirene, ki traja 30 sekund, se obvezno uporabi po prenehanju nevarnosti, zaradi katere je bil dan znak za neposredno nevarnost.

Spremljajte radijska in televizijska obvestila.

Preizkus siren:

opravlja se vsako prvo soboto v mesecu ob 12. uri in je enak znaku za konec nevarnosti.

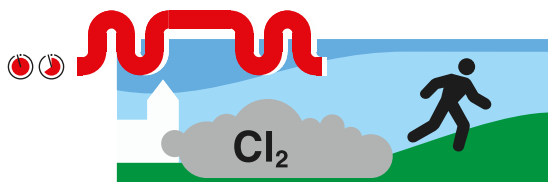
Lokalno posebni alarmni znaki

Neposredna nevarnost nesreče s klorom:

zvok sirene, ki traja 100 sekund (30-sekundni zavijajoč zvok sirene, 40-sekundni enoličen zvok sirene in 30-sekundni zavijajoč zvok sirene), se uporabi ob uhajanju klora v okolje.

Uporabite osebna zaščitna sredstva in se takoj umaknite v višje kraje v smeri proti vetru.

Znak za neposredno nevarnost nesreče s klorom se uporablja na območju občin Hrastnik in Trbovlje.

Neposredna nevarnost poplavnega vala:

zavijajoč zvok sirene, ki traja 100 sekund (4-sekundni intervali zvoka sirene z vmesnimi 4-sekundnimi premori), se uporabi ob prelivanju ali porušitvi pregrade na jezu vodne elektrarne.

Takoj zapustite ogroženo območje in se umaknite nad označeno raven, ki jo lahko doseže poplavni val.

Posebni znak se uporablja na območjih občin Muta, Vuzenica, Podvelka, Radlje ob Dravi, Brežice, Krško in Sevnica.

Ob nesrečah se lahko zgodi, da:

- bo motena oskrba z vodo oziroma voda ne bo pitna,
- bo motena distribucija električne energije in zemeljskega plina,
- bo poškodovan in zato neuporaben kanalizacijski sistem,
- ne bodo delovali telekomunikacijski sistemi,
- ne bodo delovali sistemi ogrevanja in
- drugo.

Voda in hrana

Pripravite zadostno zalogo ustekleničene vode in sredstva za razkuževanje vode.

V zalogi hrane naj bodo pripravljene jedi, ki ne potrebujejo toplotne obdelave. Če imate alergijo ali dieto, to upoštevajte pri pripravi zaloge. Pri načrtovanju zalog upoštevajte posebne potrebe dojenčkov, starejših in bolnikov.

Poskrbite tudi za domače živali.

Pripravite plinski kuhalnik, odpiralč za pločevinke, žepni nož in podobno.

Pripravite se na nesreče

Zdravila

Pripravite opremo za prvo pomoč in najnujnejša zdravila ter zdravila, ki jih morate redno jemati.

Sredstva za osebno higieno

Pripravite sredstva za osebno higieno.

Pripravite PVC-vrečke za fekalije, če bi bil kanalizacijski sistem neuporaben.

Drugo

Pripravite trpežne pohodne čevlje, gumijaste škornje, topla oblačila, vodoodporna oblačila, rokavice, odeje in podobno.

Za razsvetljavo pripravite baterijsko svetilko ali svetilne palice, za spremljanje informacij baterijski radijski sprejemnik. Na zalogi imejte tudi ustrezne rezervne baterijske vložke.

Dokumente in dragocenosti shranjujte v kasetah iz negorljivega in vodoodpornega materiala.

Pripravite tudi drugo, kar menite, da bi potrebovali.

ICE (In Case of Emergency) je preprost način osebne pripravljenosti na nesreče. V kritičnih okoliščinah je obveščanje prave osebe odločilnega pomena.

Oznaka ICE, pripisana k telefonski številki osebe v mobilnem telefonu, je namenjena reševalcem, da lahko ob nesreči hitro pokličejo vaše najbližje. S pridobitvijo pomembnih zdravstvenih podatkov vam lahko rešijo življenje.

Primer
osebne kontaktne kartice. Izrežite jo, izpolnite podatke in jo shranite v denarnici.

Podatki o imetniku osebne kontaktne kartice

Ime in priimek:

Telefonska številka:

E-naslov:

Naslov:

Zbimo mesto:

Pomembni zdravstveni in drugi podatki:

Podatki o imetniku osebne kontaktne kartice

Ime in priimek:

Telefonska številka:

E-naslov:

Naslov:

Zbimo mesto:

Pomembni zdravstveni in drugi podatki:

Podatki o imetniku osebne kontaktne kartice

Ime in priimek:

Telefonska številka:

E-naslov:

Naslov:

Zbimo mesto:

Pomembni zdravstveni in drugi podatki:

Kontaktne osebe (ICE)

ICE 1	Ime in priimek:
	Telefonska številka:
ICE 2	Ime in priimek:
	Telefonska številka:
ICE 3	Ime in priimek:
	Telefonska številka:

Kontaktne osebe (ICE)

ICE 1	Ime in priimek:
	Telefonska številka:
ICE 2	Ime in priimek:
	Telefonska številka:
ICE 3	Ime in priimek:
	Telefonska številka:

Kontaktne osebe (ICE)

ICE 1	Ime in priimek:
	Telefonska številka:
ICE 2	Ime in priimek:
	Telefonska številka:
ICE 3	Ime in priimek:
	Telefonska številka:

Navodila za shranitev
oznake ICE:

v imenik mobilnega
telefona vpišete kot
naslovnika oznako ICE in,
če vam prostor to dopušča,
tudi razmerje z vpisano
osebo, na primer brat,
mati ipd. K izbrani osebi
nato pripišete telefonsko
številko, vključno s kodo
za mednarodne klice
+386. Če boste vnesli
več kontaktnih števil,
jih shranite pod zaporedne
oznake
ICE1, ICE2, ICE3

Primer
osebne kontaktne kartice.
Izrežite jo, izpolnite podatke
in jo shranite v denarnici.

Na številko 112 lahko pokličete v kateri koli državi Evropske unije, če potrebujete pomoč gasilcev, nujno medicinsko pomoč, druge reševalne službe ali policijo.

Ob klicu na številko 112 ostanite mirni in povejte:

- **kdo** kliče,
- **kaj** se je zgodilo,
- **kje** se je zgodilo,
- **kdaj** se je zgodilo,
- **koliko** je ponesrečencev,
- **kakšne** so poškodbe,
- **kakšne** so okoliščine na kraju nesreče,
- **kakšna** pomoč je potrebna.

Na številko 112 lahko kadarkoli brezplačno pokličete s stacionarnega ali mobilnega telefona, tudi če je račun prazen. Na številko 112 lahko pošljete tudi kratko sporočilo (SMS).

Podatki o klicih na številko 112 se hranijo šest mesecev. Zloraba klica na to številko je kazniva.

Več o preventivnem delovanju

Aplikacija 112-napotki

<http://napotki.sos112.si/>

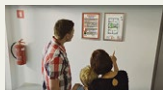
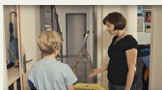
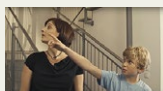
Napotki za varen dom

www.sos112.si/hisa_2015.swf

Film o evakuaciji

www.youtube.com/embed/OT7BZW6yU6M

Napotki prebivalcem ob nesrečah

www.sos112.si/slo/page.php?src=pp1.htm

Publikacije

www.sos112.si/slo/page.php?src=sv6.htm

**Številka 112:
klic v sili**

www.sos112.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

UPRAVA
REPUBLIKE
SLOVENIJE

ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

**REPUBLIKA SLOVENIJA, MINISTRSTVO ZA OBRAMBO,
UPRAVA RS ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE,**
Vojkova cesta 61, 1000 Ljubljana
tel.: (01) 471 33 22, faks: (01) 431 81 17
e-naslov: urszr@urszr.si, www.sos112.si

Besedilo s področja varstva pred požarom je bilo pripravljeno na podlagi aktivnosti, ki so nastale v preteklih letih pri projektih Oktober – mesec požarne varnosti v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije in Slovenskim združenjem za požarno varstvo.

Izdalo in založilo: Ministrstvo za obrambo – Uprava RS za zaščito in reševanje. Zasnova, ilustracije, oblikovanje in priprava za tisk: Studio Ajd, d. o. o. Lektoriranje: Služba za strateško komuniciranje. Tisk: Tisk Znidarič, d. o. o. Naklada: 100.000 izvodov. Ljubljana, 2016.